

kon het gebeuren dat de bevelvoerder van een fregat in 1845 aan de minister van Oorlog een telegram zond met het verzoek om toestemming een reizende muziekkapel, die zich toevallig in Vlissingen bevond, aan boord te nemen – dit ‘ter opluistering en bevordering van de goede geest onder de bemanning’.

Een draaiorgel

Ook de commandant van de drijvende batterij ‘Neptunus’ was op zijn manier ervan overtuigd dat muziek aan boord opvoedend moest werken en zond in 1862 aan de regering een telegram om machtiging te verkrijgen tot het aanschaffen van een . . . draaiorgel. De uit Schotland afkomstige ‘horlepiep’ maakte onder onze marine nog steeds grote opgang en werd een typische zeemansdans.

De commandanten zagen spoedig in dat de scheepskapellen ook voor andere diensten konden worden ingezet. Zo lezen we in een verslag dat op 28 juli 1859, ter gelegenheid van de eerste steenlegging van het gegraven ‘Droge Dok’ in de marinebasis Den Helder, een erewacht van mariniers met aan het hoofd de scheepsmuzikanten hierbij de gevorderde eer bewezen. In deze beschrijving staat verder:

‘Des avonds ten acht ure begon een nog zeldzamer feest. De aannemers van het graafwerk gaven namelijk eene Soirée-Dansante op den vloer van het dok, tien meters onder den beganen grond, in eene doeltreffend ingerichte en met smaak gedecoreerde zaal, schitterend met gas verlicht, prijkende met de woorden “Minister Lotsy” (minister van Marine) en het wapen van Den Helder. In het midden der zaal verspreidde eene fontein van duinwater eene aangename frisheid’³⁾.

De muziek tijdens deze soirée werd verzorgd door de verenigde muziekkapellen.

Niet meer naar zee

Zo romantisch de journalist uit 1859 zijn indrukken van dit festijn heeft weergegeven, zo nuchter waren de problemen waarmee de commandant der Marine te Willemsoord vaak te kampen had. Wanneer de schepen in de grote marinebasis Nieuwediep terugkwamen, werden deze vaartuigen opgelegd en de op deze schepen werkzaam zijnde kapellen ondergebracht aan boord van